

21

Eesti Vabariigi Põhiseadusliku
Assamblee Riigikogu, vabariigi valitsuse,
riigi eelarve teematoimkonna koosoleku
P r o t o k o l l n r . 6

Koosolek toimus 12. oktoobril 1991.a. Toompeal kell 10.20 - 16.15

Koosolekust võtsid osa:

Ü. Aaskivi
I. Fjuk
I. Hallaste
T. Käbin
M. Lauristin
V. Lebedev
V. Niitsoo

Koosolekut juhatas I. Hallaste

P ä e v a k o r d :

1. ^{ADAMSI} "Avaldusi" põhiseaduse eelnõu probleemid Riigikogu, valitsuse peatükkides.

RIIGIKOGU

T.Käbin: Niivõrd nõrk, et tuleb kirjutada uus peatükk. See on lihtsaim lahendus. Mööda on mindud pädevusest. Probleemaatilised on valitsuse-presidenti-Riigikogu-omavahelised suhted.

V.Niitsoo: Adamsi tekst ei seo meid kui dogma. Põhiseaduslik Assamblee (PA) otsustas, kas riigi või ühiskonnakeskne eelnõu. Peame lähtuma "Adamsi" eelnõu vaimust.

M.Lauristin: Kogu erinevus "Raidla" ja "Adamsi" eelnõu vahel taandub sellele, et Adamsi eelnõus on funktsioonid määratlemata. "Raidla" eelnõust tuleks tervikuna üle võtta §59, 61, 62, 65. Lisaks valimisseadusesse puutuv.

V.Niitsoo: Nõus, et pädevuse punkt lisada. Valimisseaduse kohta niipalju, et põhiseaduses peab olema see käsitletud üksikasjalikult.

I.Hallaste: Palun toimkonna liikmetel osutada probleemsetele paragrahvidele "Adamsi" eelnõus. Ise lisan: PROBLEEMSED: §53, 54, 55, 57 pluss Riigikogu esimehe valimise kord.

M.Lauristin: * kvoorumi küsimus
* järelpärimiste õigus
* arupärimine

T.Käbin: * avalikuks - kinniseks
* kas ainult poolt- ja vastu

I.Hallaste: * komisjoni esimeeste seisund ja valimine

- * valitsuse liikmete õigus osaleda komisjonides ja istungitel
- * info saamise õigus.

P.Kase toimkonna poolt tehti ettepanekuid paragrahvide 52, 53, 55, 56, 60, 62, 64, 65, 67, 70, 73 muutmise või täiendamise osas "Adamsi" eelnõu alusel.

* Mitu saadikut on Riigikogus?

101 - T.Käbin, M.Lauristin, Ü.Aaskivi, I.Fjuk, V.Niitsoo, I.Hallaste.

* Mitmeks aastaks valitakse Riigikogu?

Toimkond oli arvamusel, et 3 aastaks, v.a. T.Käbin, kes soovis 4 aastast tähtaega.

* Kuivõrd kirjutada valimistega seonduvat põhiseadusesse?

I. Fjuk: Ei ole vaja üksikasju. Vaid üldpõhimõtted.

T.Käbin: "Raidla" teksti variant §56 pluss asendamine valimisseadusega. Samuti valimiskorra määrab Riigikogu valimisseadus.

M.Lauristin: "Adamsi" eelnõu variant 1 pluss Raidla §56 tekst.

Sama arvas ka Ü. Aaskivi

V.Niitsoo: "Adamsi" eelnõu variant 1 poolt. Valimissüsteem peab olema määratud.

I.Hallaste: "Adamsi" §53-le lisada "Raidla" §56 viimane lõige.

* Passiivne valimisõigus kas 18, 21, 23 või 25 aastat?

25 a. - V. Niitsoo

21 a. - Ü. Aaskivi, I.Fjuk; I.Hallaste, V.Lebedev.

§ 55

V. Niitsoo: lisada "kriminaalkaristus"

I. Hallaste: * §55 loetelu ammendav,
* asenduste kohta täpsemalt valimisseaduses

§ 56

- * Lisada - ei ole seotud mandaadiga
- * §56 lg. 1 asendada "Raidla" §59-ga
- * §56 lg. 2 ja 3 Riigikogu peatüki lõppu

* §56 lg. 3 asendada "Raidla" §68-ga.

§ 57 * Kas sõna kingitus maha tõmmata?

V. Lebedev: ei oska öelda

V. Niitsoo: asendada "tasu ja hüvitustega".

Ü. Aaskivi: asendada "tuluga"

M. Lauristin: tuleb otsida täpsem sõna.

I. Hallaste: Printsiiip õige - küsimus sõnastuses.

* Kas §57 lg 2 on vaja?

Ei ole vaja - T. Käbin

On vaja - M. Lauristin, Ü. Aaskivi, V. Niitsoo, I. Hallaste, V. Lebedev ei orienteeru "Adamsi" eelnõus ning lubas järgmiseks korraks selle läbi lugeda. Lisaks tuleks lg 2 teha parandus, et Riigikogu liige esitab vastavalt kodukorrale aruande.

§58 samal kujul

§56 liita "Raidla" § 63 lg 2.

§ 61 * Kokkukutsumine.

V. Lebedev: 1/4 kutsub kokku

M. Lauristin, Ü. Aaskivi, V. Niitsoo, I. Hallaste leidsid, et "Adamsi" tekst on hea.

T. Käbin jäi eriarvamusele.

* Otsustati kasutada järgmisi nimesid:

Riigikogu esimees
aseesimehed.

* Kas esimees ja aseesimehed valitakse üksiku mitteülekanitava ^{hääle} meetodi (ÜMÜH) alusel - Taagepera ettepanek.

T. Käbin nõus

I. Hallaste nõus

Ü. Aaskivi, I. Fjuk, V. Niitsoo - ei vaidlusta meetodit, kuid seavad kahtluse alla, kas seda on vaja põhiseadusesse kirjutada.

I. Hallaste selgituste järel olid ka teised nõus ÜMÜH-i meetodit põhiseadusesse panema.

Ü.Aaskivi ja T.Käbini ettepanek:

1/5 koosseisust kutsub erakorralise istungi kokku ja kvoorum on pool.

1/5 sellepärast, et kui oleks mingi suurema kokkukutsujate arvu nõue, määraksid need kokkukutsujad ette ära erakorralise istungi otsused, kuna moodustavad enamuse istungil. (Kvoorum on 50 saadikut. 1/4 on 26 saadikut.)

* Kas komisjonid või toimkonnad?

Toimkond oli komisjoni nime poolt.

* Kas lähevad konkreetset komisjonid põhiseadusesse?

- 1) Õigus ja eelarve lähevad - T.Käbin, Ü.Aaskivi

2) Ei mingeid komisjone loetleda - V.Niitsoo, I.Hallaste, M.Lauristin.

* Kas istungid on avalikud? (§ 60)

1) Avalikud. Võidakse kuulutada kinniseks üle poole kohalolijate nõudmisel - T.Käbin, Ü. Aaskivi.

2) "Adamsi" tekstist teine lause välja ja kinniseks saab kuulutada 2/3 koosseisust - V.Niitsoo, I.Hallaste, M.Lauristin.

* Kas hääletamisel saaks olla ainult poolt ja vastu?

1) Ei ole põhiseaduse küsimus - I.Hallaste, V.Niitsoo, Ü.Aaskivi, M.Lauristin.

2) Tuleks kirjutada põhiseadusesse, et erapooletu ei saa olla - T.Käbin.

* Kas kasutada mõistet järelepärimine või arupärimine?

- 1) Järelepärimine - T.Käbin, V.Niitsoo
- 2) arupärimine - M.Lauristin, Ü.Aaskivi, I.Hallaste.

* 1/5 nõue välja ja lisada et arupärimine toimub valitsusele või konkreetsele ministrile.

Ü.Aaskivi tegi ettepaneku kasutada siin "Raidla" eelnõu vastavat teksti liites "valitsuse liikmed".

Toimkond ühtis selle ettepanekuga. Lisaks leidis toimkond, et tuleb lisada "Raidla" eelnõust § 61, 62 "Adamsi" eelnõu § 55 järgi.

Leiti, et ka "Raidla" eelnõu § 65 tuleb sisse tuua "Adamsi" eelnõusse.

V.Niitsoo: tõstatas töötasude probleemi - kas kirjutada

meie põhiseadusesse sisse või ei. Saksamaa põhiseaduses on see kirjas.

Leiti, et majandusliku sõltumatuse üldprintsip tuleb sisse kirjutada "Adamsi" §57 lisada "Riigikogu liikmed saavad tasu, mis võimaldab neile majandusliku sõltumatust".

Ü. Aaskivi: soovis, et "Raidla" eelnõu §58 - ametivandega seonduv võiks tuua "Adamsi" eelnõusse, millega toimikond nõustus.

M.Lauristin soovis eelnevalt lähtudes, et ka Aukohtu instituut oleks põhiseaduses, millega toimikond nõustus.

*Info saamise küsimus otsustati jätta mõne teise seaduse küsimuseks.

VALITSUS

* Valitsuse moodustamise kord?

Valitsuse juhi kandidaadi nimetab riigivanem 7 päeva jooksul peale Riigikogu valimisi. Valitsusjuhi kandidaat peab moodustama 2 nädala jooksul valitsuse. Ta esitab valitsuse nimekirja ja Riigikogu kinnitab peaministri isiku, arvestades ka valitsuse nimekirja. Kui Riigikogu ei kinnita peaministrit, määrab riigivanem uue valitsusjuhi kandidaadi ja ka temal on 2 nädalat aega valitsust moodustada.

Nii esimene kui ka teine peaministri kandidaat võivad sellele 2 nädalale juurde küsida veel 1 nädala valitsuse moodustamiseks.

Kui ka teist kandidaati ei kinnitata, nimetab Riigikogu ise peaministri nädala jooksul. - Sellise valitsuse moodustamise korranäi jõuti peale kompromisse ja peale pikemat arutelu.

"Adamsi" § 66 otsustati asendada "Raidla" § 85. Lisaks võtta "Raidla" eelnõust üle kogu valitsuse pädevusse kuuluv osa. Arvati, et riigivanem peab kinnitama need 2 ministrit, kes täidavad peaministri kohustusi viimase äraolekul.

Veel otsustati:

- * Umbusalduse algatamine 1/5 poolt.
- * Ei nn. ministeeriumiteta ministritele.
- * § 68 tekst lõppeb sõnaga kinnitamiseni
- * § 69 sõna "ministriks" asemele "oma ametis"
- * § 69 lg 2 jätta välja
- * § 72 lisada, et peaminister ja ministrid võivad sõnaõigusega osaleda Riigikogu istungitel ja komisjonides.
- * § 72 jätta välja viimane lause
- * "Adamsi" eelnõu §70 asendada "Raidla" eelnõu § 92.

Koosoleku juhataja
Protokollija

I. Hallaste
H. Sibul